

Naiset globaalissa taloudessa –keskustelutilaisuus

17.11.2016 klo 15, Nordean Vanha pankkisali

Puheenjohtaja Eva Biaudet, Naisjärjestöjen Keskusliitto

Avauspuheenvuoro: ”Naisten voimaannuttaminen parantaisi globaalia kansantaloutta neljänneksellä”

Naisjärjestöjen Keskusliiton jäsenjärjestöjen väki, muut naisten talouskysymyksistä kiinnostuneet - **tervetuloa.**

Suuret kiitokset Nordealle yhteistyöstä tämän mielenkiintoisen keskustelutilaisuuden järjestämisessä ja mahdollisuudesta järjestää Naisjärjestöjen Keskusliiton syyskokous täällä upean kauniissa ympäristössä Nordean vanhassa pankkisalissa!

Sukupuoli ja tasa-arvo liittyvät talouteen

Naisten taloudelliset kysymykset ovat viime aikoina herättäneet paljon keskustelua. Sukupuoli ei kuitenkaan ole taloustieteessä keskeinen tekijä eikä julkinen puhe taloudesta ota edelleenkään sukupuolta huomioon.

Näkemykset taloudesta, yhteiskunnasta ja ihmisistä perustuvat kuitenkin **sukupuolittuneille oletuksille**, jotka ohittavat esimerkiksi naisten yleensä suorittaman palkattoman kotityön ja hoivan kysymykset.

Naisjärjestöjen mielestä on välttämätöntä, että osoittaa, että sukupuoli ja tasa-arvo liittyvät talouteen. Tarvitsemme **budjetointia**, jossa tarkastellaan taloutta naisten ja miesten näkökulmasta. Pidämme tärkeänä, että **talouden tasa-arvoa tulee viedä eteenpäin niin paikallisella, kansallisella kuin globaalillakin tasoilla.**

Esimerkiksi julkisen talouden leikkauksilla on suoria vaikutuksia naisten talouteen. Palkaton kotityö sekä hoiva ja sen järjestäminen ovat keskeinen osa taloutta.

Maailmanpankki on tutkinut 173 maan lainsäädännön, jotka vaikuttavat naisiin yrittäjinä ja työntekijöinä. Raportin toivotaan vaikuttavan kansallisiin päätöksiin naisten taloudellisen aseman parantamisesta ja lainsäädännön esteiden poistamisesta.

Maailmanpankin mukaan **naisten maailmanlaajuinen voimaannuttaminen**, naisten koulutus ja ottaminen mukaan yhteiskuntaan **voisi parantaa globaalia kansantaloutta 25 prosenttia.** Jotta tähän päästäisiin, tyttöjen koulutus, terveystalouden ja yhteiskuntien kehittäminen ja naisiin kohdistuvan väkivallan estäminen on välttämätöntä. Samoin kansainvälisen kaupan tulee antaa mahdollisuuksia sekä miehille että naisille.

Sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi

Taloudellisen päätöksenteon vaikutuksia naisiin ja miehiin voidaan tehdä näkyväksi sukupuolitietoisen budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arvioinnin menetelmillä.

YK:n kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan CEDAW-komitean suomalaisjäsen, professori Niklas Bruun on osoittanut, että Euroopan Unionin kriisipolitiikassa julkiseen sektoriin ja palveluihin kohdistuneilla **säästötoimilla on ollut armottomia ja hyvin selkeitä sukupuolivaikutuksia**, vaikka varsinaisena tavoitteena tuskin on ollut naisten aseman heikentäminen.

Samaan aikaan Euroopan komissio haluaa nostaa EU-jäsenmaiden naisten työllisyysasteen 75 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä, Suomessa 72 prosenttiin. Vuoden 2013 virallisten tilastojen mukaan **Kreikassa naisten työttömyys** oli 31 prosenttia ja miesten 24 prosenttia. Kun tähän lisätään naisten rekisteröimättömät työttömyysluvut, voidaan puhua yli 50 prosentin työttömyydestä. Tukitoimet on kuitenkin kohdistettu ensisijaisesti miesvaltaisiin aloihin.

Jo nyt tiedämme, että **julkisen alan lomarahojen leikkaus** tulee lisäämään sukupuolten välisiä palkkaeroja ja nakertamaan naisten euroa entisestään. **Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen** heikentää naisten kokoaikaisen työssäkäynnin mahdollisuuksia sekä työn ja perheen yhteensovittamisen ja hoivavastuiden jakautumisen edellytyksiä.

Talouspoliittisella päätöksenteolla voidaan edistää tai murentaa sukupuolten välistä tasa-arvoa. Jos taloudellisen päätöksenteon ja leikkausten sukupuolivaikutuksia ei arvioida ja huomioida, emme tiedä **miten säästöt ja sopeutustoimet vaikuttavat naisiin ja miehiin.** Kun päätöksenteon sukupuolivaikutukset arvioidaan päätöksenteon kaikissa vaiheissa suunnittelusta toteutukseen ja seurantaan, voidaan **suorat ja epäsuorat vaikutukset naisten talouteen tehdä näkyviksi ja tarvittaessa muuttaa päätösten sisältöä.**

Näin on toimittava myös **sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistuksen ja maakuntauudistuksen yhteydessä.** Kaikista julkisissa ja yksityisissä sote-palveluissa työskentelevistä henkilöistä naisia on noin 90 prosenttia ja kuntien sote-palveluissa yli 90 prosenttia, joten siirtymä vaikutuksineen kohdistuu suureksi osaksi naisiin.

Suomessa sukupuolitietoisien budjetoinnin menetelmää ei ole juurikaan käytetty. Kehitystyö on kuitenkin käynnissä. *Hallituksen tasa-arvo-ohjelman 2016–2019 osana toteutetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen hanke, jossa arvioidaan vuoden 2016 talousarvion vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon hallituksen puolivälisarvion yhteydessä vuonna 2017. Hankkeen pohjalta on tarkoitus jatkaa talousarvion sukupuolivaikutusten arvioinnin kehittämistä.*

Kun puhumme valtiontaloudesta tai taloudesta yleensä kevään 2017 kuntavaaleissa ja vuoden 2018 maakuntavaaleissa, puhumme sukupuolesta. **Talous ei ole sukupuoletonta eivätkä ole myöskään taloudellisen päätöksenteon vaikutukset.**

Lämpimästi tervetuloa Naisjärjestöjen Keskusliiton puolesta.

Kiitos Nordealle mahdollisuudesta kokoontua täällä Vanhassa pankkialissa. Kiitos kaikesta asiantuntemuksestanne talouskysymyksissä, kiitos vieraanvaraisuudestanne.